

ارج گذاری، 600 سال حیات نستعلیق

خط زیبای نستعلیق به عنوان عروس خطوط اسلامی و شناسنامه ایرانی در خوشنویسی همزمان با سیر تحول و تطور خطوط خوشنویسی، از تبریز به عنوان مهد هنرمندان سر درآورد و در گذر زمان به رشد و بلوغ رسید.

خط زیبای نستعلیق به عنوان عروس خطوط اسلامی و شناسنامه ایرانی در خوشنویسی همزمان با سیر تحول و تطور خطوط خوشنویسی، از تبریز به عنوان مهد هنرمندان سر درآورد و در گذر زمان به رشد و بلوغ رسید.

به گزارش ایرنا، دست نوشته ها و اسناد تاریخی نشان می دهد که خط خوشنویسی نستعلیق برای اولین بار توسط میرعلی تبریزی در اواخر قرن هشتم هجری قمری ابداع و به قاعده و قوانین خوشنویسی مزین شد. در آمیختن خطوط نسخ و تعلیق با روحیه هنر و ذوق ایرانی و طبع و سلیقه زیبایی شناختی ایرانیان خط نستعلیق را در اوج ظرافت، لطافت و ملائمت بوجود آورد.

رئیس انجمن خوشنویسی تبریز در گفت و گو با خبرنگار ایرنا با بیان اینکه در سایه تلاش اساتید خوشنویسی 14 نوع خط خوشنویسی ابداع شد، اظهار کرد: ابن زنجری؛ مقله شیرازی با نظام بخشیدن به خط کوفی و خطوط مختلف رایج در زمان خود خطوط ششگانه شامل نسخ، ثلث، توقیع، رقاع، محقق و ریحان و در قرن هشتم میرعلی تبریزی با ترکیب خط نسخ و تعلیق خط جدیدی به نام نسخ تعلیق را ابداع کرد.

یونس نصیری با بیان اینکه خاستگاه خط خوشنویسی نستعلیق که شناسنامه ایرانی بودن است به تبریز نسبت داده می شود، افزود: با توجه به اینکه تبریز به مکانی برای پرورش خوشنویسان تبدیل شده بود، میرعماد قزوینی سرآمد خوشنویسان آن زمان به تبریز آمده و زیر نظر ملامحمد حسین تبریزی آموزش دیده بود.

مدیر موزه های اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری آذربایجان شرقی نیز گفت: میرعلی تبریزی یا میرعلی هروی تبریزی ملقب به قدوة الکتاب (به زنجری؛ معنی پیشگام خوشنویسان) از خوشنویسان به نام اسلامی و از مفاخر خوشنویسی ایرانی در سده های هشتم و نهم هجری واضح و مبدع خط زیبای نستعلیق بود.

مهدی بزاز دستفروش افزود: سه خوشنویس و هنرمند بزرگ تبریزی شامل میرعلی تبریزی، جعفر تبریزی (پسر میرعلی) و اظهار تبریزی در ظهور و بالندگی شیوه خط نستعلیق نقش ممتاز و تاثیرگذاری داشتند.

وی اظهار کرد: جعفر بن علی تبریزی ملقب به زنجری؛ جعفر تبریزی یا باسنقری؛ ایرادات خط پدر را برطرف کرد و خط نستعلیق را به اوج رساند.

مدیر موزه های اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری آذربایجان شرقی یادآوری کرد: جعفر تبریز از نخستین استادان خط نستعلیق در قرن نهم و خطاط اثر مشهور زنجری؛ شاهنامه بایسنقری؛ است که به عنوان یکی از نفیس ترین شاهکارهای هنری ایران و جهان در حافظه جهانی یونسکو به ثبت رسیده است.

بزاز دستفروش ادامه داد: اظهار تبریزی از خوشنویسان زنجری؛ نامدار قرن نهم هجری بوده که وی را در کتابت زنجری؛ قلم نستعلیق، پس زنجری؛ از میر علی زنجری؛ تبریزی زنجری؛ (واضع زنجری) و جعفر، سومین زنجری؛ استاد این زنجری؛ قلم زنجری؛ به زنجری؛ شمار آورده زنجری؛ اند.

نائب رئیس انجمن خوشنویسی تبریز نیز با بیان اینکه خطاطی از دیرباز در تبریز مورد توجه بود و سابقه دیرینه ای دارد، گفت: مکتب تبریز و فعالیت های خوشنویسی در این شهرستان به پنج دوره تقسیم می شود و هر کدام از این دوره ها از برجستگی خاصی برخوردار بود.

رسول جدید الاسلام افزود: در دوره مغول یاقوت مستعصمی از خوشنویسان برجسته ای بود که خوشنویسانی از تبریز در نزد وی آموزش دیدند و در طول تاریخ چهره های درخشانی در خطاطی و خوشنویسی طلوع کردند.

وی اظهار کرد: در دوره صفویه نیز خط نستعلیق توسط شاگردان میرعلی تبریزی از جمله پسرش جعفر تبریزی ادامه یافت و در دوره قاجار و پهلوی خوشنویسان بزرگی این هنر را رشد دادند.

جدید الاسلام ادامه داد: بعد از انقلاب اسلامی نیز اساتید بزرگی مانند کاوه، میرخانی، رسام، امیرخانی، تجویدی، وجدنیا، میرزا طاهر خوشنویس، فرزبود و کرمانی در عرصه خوشنویسی خوش درخشیدند.

عضو شورای انجمن خوشنویسی تبریز نیز گفت: پس از ابداع خط زنجری؛ نسخ تعلیق زنجری؛ توسط میرعلی تبریزی نام این خط با مرور زمان به علت مشکل در بیان به زنجری؛ نستعلیق زنجری؛ تغییر یافت.

یوسف طهماسبی با بیان اینکه نستعلیق اولین خط زبان فارسی است، افزود: میرعماد خط نستعلیق را به کمال رساند و این خط را قانونمند کرد.

وی اظهار کرد: درویش عبدالمجید طالقانی از اساتید خوشنویسی آن دوران نیز در اثر تندنویسی خط نستعلیق، خط شکسته نستعلیق را در قرن یازدهم به عنوان سومین خط زبان فارسی پس از خط تعلیق و نستعلیق ابداع کرد و به حد کمال رساند.

کارشناس تجسمی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی نیز با بیان اینکه خط خوشنویسی نستعلیق نگین و عروس هنر اسلامی است، گفت: تبریز در مکتب خوشنویسی و خط ایرانی از جایگاه بالایی برخوردار است زیرا میرعلی تبریزی ابداع و تکمیل کننده خط نستعلیق به عنوان اولین خط فارسی و ایرانی از این شهر بود. آيسان شیوا افزود: اساتید برجسته خط خوشنویسی نستعلیق در تبریز زیر نظر خوشنویسان معروف زمان خود رشد یافته و به شهرت رسیده اند. وی تدوین دایره المعارف خوشنویسی را از نیازهای تبریز اعلام و اظهار کرد: در این کتاب باید اساتید و خطاطان معاصر این شهر به مردم و علاقه مندان داخلی و خارجی معرفی شوند. بازرس انجمن خوشنویسی تبریز نیز گفت: خوشنویسی و خط نستعلیق هنری اسلامی بوده و در خون ایرانیان وجود دارد که علاوه بر نقش اطلاع رسانی آن به عنوان یک نوع رسانه جمعی، از زیبایی خاصی برخوردار است. محمد حسین نژاد اصل، افزود: هر یک از اصول دوازده گانه خوشنویسی حرفی برای گفتن دارد ولی خط نستعلیق به علت زیبایی و ظرافت خاص خود به عروس خطوط خوشنویسی اسلامی معروف شده است. '#; تبریز خاستگاه خط نستعلیق'#; در بین ۱۲ اثر میراث ناملموس استان آذربایجان شرقی اخیرا پس از بررسی و تأیید نهایی نشست کمیته ملی ثبت میراث ناملموس فرهنگی در فهرست آثار ملی قرار گرفت. آذربایجان شرقی دارای بیش از یک هزار و ۸۰۰ اثر میراث ملموس و ناملموس است.